

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U000924

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 08-04-2026

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Осіпова Злата Олександрівна

2. Zlata Osipova

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 052

Назва наукової спеціальності: Політологія

Галузь / галузі знань: соціальні та поведінкові науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Політологія

Дата захисту:

Спеціальність за освітою: Міжнародні відносини

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 12746

Повне найменування юридичної особи: Маріупольський державний університет

Код за ЄДРПОУ: 26593428

Місцезнаходження: пр. Повітряних Сил, Київ, 03037, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Маріупольський державний університет

Код за ЄДРПОУ: 26593428

Місцезнаходження: пр. Повітряних Сил, Київ, 03037, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 11.01.11

Тема дисертації:

1. Гумор в політичній культурі українського суспільства за умов російської агресії
2. Humor in the Political Culture of Ukrainian Society under the Conditions of Russian Aggression

Реферат:

1. Дисертацію присвячено дослідженню гумору як структурно-функціональної складової політичної культури українського суспільства в умовах повномасштабної російської агресії. У роботі проаналізовано теоретико-методологічні засади вивчення політичного гумору, запропоновано типологію гумористичного дискурсу в українському політичному дискурсі, здійснено емпіричне дослідження використання гумору українськими політичними елітами в соціальних мережах, розглянуто гумор як форму неklasичної (неконвенційної) політичної участі та політичного активізму. У процесі дослідження отримано результати, які засвідчують особистий внесок авторки та характеризують наукову новизну роботи. вперше: • запропоновано комплексну типологію гумористичного дискурсу в українському політичному просторі за трьома аналітичними осями; • емпірично досліджено ефективність гумористичного контенту українських політиків у мережі X.com із застосуванням методології Engagement Rate; • проаналізовано «Картонковий майдан» (липень 2025 р.) як унікальну форму гумористичного перформансу та неklasичної (неконвенційної) політичної участі в умовах воєнного стану. удосконалено: • теоретичне розуміння функцій політичного

гумору через виокремлення шести ключових функцій: ідентифікаційної, диференційної, культурної взаємодії, компенсаторної, опору режиму та стратегічної комунікації; • методологію дослідження політичного гумору в цифровому середовищі через поєднання кількісного аналізу показників залученості та якісного контент-аналізу. дістало подальший розвиток: • концепція карнавалізації М. Бахтіна в контексті аналізу сучасних протестних практик та цифрової політичної комунікації; • розуміння гумору як форми неконвенційної політичної участі та інструменту «м'якої сили» держави в умовах воєнного конфлікту; • концепція культури співучасті Г. Дженкінса в контексті переходу від доцифрових форм до сучасних мережових практик мемомтворчості. У першому розділі «Теоретико-методологічні засади дослідження гумору в політичній культурі» визначено основні категорії дослідження, систематизовано наукові підходи до вивчення політичного гумору та його функцій. Підрозділ 1.1. «Концептуальні підходи до вивчення гумору в політиці та політичній культурі» розглядає теоретичні підходи до осмислення взаємозв'язку гумору та політичної культури як взаємопов'язаних соціокультурних феноменів. Підрозділ 1.2. «Функції та типологія політичного гумору в сучасних наукових дослідженнях» містить узагальнення основних підходів до визначення функцій політичного гумору, представлених у зарубіжних і вітчизняних дослідженнях. У другому розділі «Гумористичний дискурс в українському політичному просторі» здійснено типологізацію гумору в українському політичному просторі та емпіричне дослідження його використання політичними елітами. Підрозділ 2.1. «Типологія гумористичного дискурсу: суб'єктний, функціонально-цільовий та медіаформатний виміри» представляє класифікацію гумористичного дискурсу за трьома аналітичними осями: суб'єктною, функціонально-цільовою та медіаформатною. Підрозділ 2.2. «Гумор у політичній комунікації та дипломатії: стратегії українських еліт у мережі X (Twitter) в умовах безпекових викликів» представляє результати емпіричного дослідження використання гумору українськими політиками на платформі X.com із застосуванням методології Engagement Rate. Виявлено, що у 8 з 10 випадків гумористичні твіти демонструють вищий показник залученості аудиторії. У третьому розділі «Гумор як структурно-функціональна складова політичної культури українського суспільства» досліджено еволюцію гумористичних практик та гумор як форму неконвенційної політичної участі. Підрозділ 3.1. «Еволюція гумористичних практик в політичній культурі українського суспільства» простежує історичну трансформацію політичного гумору від козацької доби до сучасності. Окрему увагу приділено переходу доцифрових форм політичного гумору та формуванню культури мемомтворчості. Підрозділ 3.2. «Гумор як форма політичної участі в умовах воєнного стану (на прикладі акцій «Картонкового майдану») обґрунтовує, що «Картонковий майдан» є прикладом неklasичної політичної участі, де гумор став основним засобом артикуляції громадської позиції в умовах воєнного стану. Ключові слова: політична культура, політичний гумор, політичний дискурс, політична участь, російсько-українська війна, політична комунікація, ідентичність, гібридна війна, цифрові медіа, громадська думка, перформанс, політичний активізм, акціонізм, російська агресія, політична маніпуляція.

2. The dissertation investigates humor as a structural and functional component of the political culture of Ukrainian society under the conditions of full-scale Russian aggression. The study analyzes the theoretical and methodological foundations of political humor research, proposes a typology of humorous discourse in Ukrainian political discourse, provides an empirical analysis of humor use by Ukrainian political elites on social media, and examines humor as a form of non-classical (unconventional) political participation and activism. The research produced the following original results. For the first time, the study: • proposes a comprehensive typology of humorous discourse in Ukraine's political space along three analytical axes has been proposed; • empirically examines the effectiveness of humorous content by Ukrainian politicians on X.com has been empirically examined using the ER methodology; • analyzes the «Cardboard Mайдан» (July 2025) as a unique form of humorous performance and non-classical political participation under martial law. The study improved: • the theoretical understanding of political humor functions through the identification of six key functions: identificational, differential, cultural interaction, compensatory, resistance to power, and strategic communication; • the methodology for researching political humor in digital environments through the integration of quantitative metrics and qualitative analysis. The study developed: • M. Bakhtin's concept of carnivalization in the context of

analyzing contemporary protest practices and digital political communication; • the understanding of humor as a form of unconventional political participation and an instrument of state soft power in the context of armed conflict; • H. Jenkins's concept of participatory culture in the context of the transition from pre-digital forms to contemporary networked meme practices. Chapter One, «Theoretical and Methodological Foundations for the Study of Humor in Political Culture», defines the core categories of the research and systematizes scholarly approaches to the study of political humor and its functions. Section 1.1, «Conceptual Approaches to the Study of Humor in Politics and Political Culture», examines theoretical approaches to understanding the relationship between humor and political culture as interrelated sociocultural phenomena. Section 1.2, «Functions and Typologies of Political Humor in Contemporary Scholarship», provides an overview of the main approaches to defining the functions of political humor presented in international and Ukrainian studies. Chapter Two, «Humorous Discourse in Ukraine's Political Space», offers a typology of humor in the Ukrainian political space and an empirical analysis of its use by political elites. Section 2.1, «Typology of Humorous Discourse: Actor-Based, Functional-Intentional, and Media-Format Dimensions», presents a classification of humorous discourse along three axes: actor-based, functional-intentional, and media-format. Section 2.2, «Humor in Political Communication and Diplomacy: Strategies of Ukrainian Elites on X (Twitter) amid Security Challenges», presents the findings of an empirical study of humor use by Ukrainian politicians on X.com using the Engagement Rate methodology. The analysis found that in 8 out of 10 cases humorous tweets demonstrate higher levels of audience engagement. Chapter Three, «Humor as a Structural and Functional Component of the Political Culture of Ukrainian Society», explores the evolution of humorous practices and humor as a form of unconventional political participation. Section 3.1, «The Evolution of Humorous Practices in the Political Culture of Ukrainian Society», traces the transformation of political humor from the Cossack era to the present. Particular attention is given to the transition from pre-digital forms of political humor to the emergence of meme creation culture. Section 3.2, «Humor as a Form of Political Participation under Martial Law (the Case of the 'Cardboard Maidan')» argues that the «Cardboard Maidan» represents an example of non-classical political participation in which humor became the primary means of articulating public positions under martial law. Keywords: political culture, political humor, political discourse, political participation, Russian-Ukrainian war, political communication, identity, hybrid war, digital media, public opinion, performance, political activism, actionism, Russian aggression, political manipulation.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- 1. Осіпова З. Гумор як об'єкт політологічного дослідження. Вісник Маріупольського державного університету. Серія : Історія. Політологія. 2023. № 35–36. С. 120–129.
- 2. Осіпова З. Трансформація політичної культури громадян України в умовах гібридної агресії Росії. Вісник Маріупольського державного університету. Серія : Історія. Політологія. 2024. № 39. С. 120–132.
- 3. Осіпова З. Концептуальні підходи до вивчення ролі гумору в політичній науці. Регіональні студії. 2024. № 39. С. 150–156.
- 4. Осіпова З. Аналіз ефективності використання гумору в політичному дискурсі українських політиків у мережі X.COM. Вісник Львівського університету. Серія філос.-політолог. студії. 2025. № 61. С. 435–446.
- 5. Осіпова З. Гумор як форма політичної участі: дослідження «Картонкового Майдану». Український політико-правовий дискурс. 2025. № 17. 24 с.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0122U001563

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Грідіна Ірина Миколаївна

2. Iryna M. Hridina

Кваліфікація: д. і. н., професор, 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-3398-7708

Додаткова інформація: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=55480950400>;
<https://www.webofscience.com/wos/author/record/1931478>

Повне найменування юридичної особи: Маріупольський державний університет

Код за ЄДРПОУ: 26593428

Місцезнаходження: пр. Повітряних Сил, Київ, 03037, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Хома Наталія Михайлівна

2. Nataliia M. Khoma

Кваліфікація: д. політ. н., професор, 23.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-2507-5741

Додаткова інформація: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57224475851>;
<https://scholar.google.com.ua/citations?user=q-R8DHoAAAAJ&hl=uk>

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Львівська політехніка"

Код за ЄДРПОУ: 02071010

Місцезнаходження: вул. Степана Бандери, Львів, 79013, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Карчевська Олена Василівна
2. Olena V. Karchevska

Кваліфікація: к. політ. н., доцент, 23.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-8046-5208

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля

Код за ЄДРПОУ: 02070714

Місцезнаходження: вул. Іоанна Павла II, Київ, 01042, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Пахоменко Сергій Петрович
2. Serhii P. Pakhomenko

Кваліфікація: к. і. н., доцент, 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1137-3585

Додаткова інформація: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57131459600>;
<https://www.webofscience.com/wos/author/record/2232844>

Повне найменування юридичної особи: Маріупольський державний університет

Код за ЄДРПОУ: 26593428

Місцезнаходження: пр. Повітряних Сил, Київ, 03037, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Трофименко Анастасія Вікторівна
2. Anastasiia V. Trofymenko

Кваліфікація: к. політ. н., доцент, 23.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9658-8974

Додаткова інформація: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57211489026&eid=2-s2.0-85086194629>

Повне найменування юридичної особи: Маріупольський державний університет

Код за ЄДРПОУ: 26593428

Місцезнаходження: пр. Повітряних Сил, Київ, 03037, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Тарасенко Денис Леонідович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Тарасенко Денис Леонідович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Новікова Алла Володимирівна

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна